

VBDO bericht

Kwartaalblad voor leden van de Vereniging van Beleggers voor Duurzame Ontwikkeling - www.vbdo.nl

VBDO via social media:

Op LinkedIn kunt u de VBDO volgen via de VBDO Group. Aansluiten kan door naar www.Linkedin.com te gaan en bij 'Search' eerst 'Group' te selecteren en vervolgens 'VBDO' in te typen.

Via Twitter kunt u VBDO's projectmanager communicatie Sigi Simons op de voet volgen.

Help de VBDO mee met Mystery Shoppen

Draag zelf bij aan de toegankelijkheid van duurzame beleggingsproducten bij Nederlandse banken

Het onderzoek naar de toegankelijkheid van duurzame beleggingsproducten bij banken is in volle gang. Net als vorig jaar wil de VBDO weten of beleggingsadviseurs bij banken over genoeg kennis beschikken om waardevol advies te leveren aan particuliere beleggers die duurzaam willen beleggen.

Toen de (tegenvallende) onderzoeksresultaten vorig jaar voor de eerste keer werden gepresenteerd, beloofden bijna alle banken om stappen te zetten en duurzame beleggingsproducten beter aan te gaan bieden. De VBDO is benieuwd of de banken zich aan hun woord hebben gehouden. Wilt u meedoen aan het onderzoek en een of meer bankfilialen bezoeken en websites beoordelen? Laat het ons weten, want hoe meer testen, hoe beter het resultaat. U krijgt vooraf duidelijke instructies van de VBDO en draagt bovendien bij aan de verbetering van de toegankelijkheid van duurzame beleggingsproducten.

Mail naar info@vbdo.nl onder vermelding van 'Vrijwilliger Mystery Shopper,' de VBDO neemt contact met u op.

Uitslag van de website poll:

Ondernemingen die duurzaamheid integraal hebben opgenomen komen sterker uit de economische crisis

Aantal stemmen: 225

Reageer ook op de nieuwste VBDO-stelling:

'Ik maak voortaan een weloverwogen keuze voor een verzekeraar met een transparant en duurzaam beleggingsbeleid. Ja / Nee.

Stem via www.vbdo.nl

Volgende keer in het VBDO bericht 4/2009:

Benchmark Verantwoord beleggen door Nederlandse pensioenfondsen - Algemene ledenvergadering - plannen voor 2010 -

Special: Engagement

- Ava verslagen
- Stakeholderdialogen
- Praktische handreiking: bonus- en duurzaamheidsdoelstellingen

Hoe duurzaam is uw verzekeraar?

VBDO kwam met opvallende conclusies

Eerlijke Bankwijzer:

Toenadering of polarisatie?

Inhoud

Kort nieuws	3
Discussiemiddag: Eerlijke Bankwijzer	4
Lid in beeld	6
De duurzame 300	7
Special: Engagement	8
- Stakeholder engagement	
- De laatste Ava verslagen	
- Analyse aandeelhouders- vergaderingen	
Ketenbeheer	14
Voor leden	16

Colofon:

Het VBDO BERICHT is een uitgave van de VBDO, de Vereniging van Beleggers voor Duurzame Ontwikkeling en verschijnt vier maal per jaar.

Bezoekadres:

Goilberdingerstraat 14 a, 4101 BP Culemborg,
Postbus 504, 4100 AM Culemborg,
Telefoon: 0345 53 26 53
Fax: 0842 21 87 46, E-mail: info@vbdo.nl
Website: www.vbdo.nl, www.goed-geld.nl

Teksten: Anne van Lakerveld, Ad Moerman,
Sigi Simons, Giuseppe van der Helm,
Kees Gootjes.

Redactie: Sigi Simons, Giuseppe van der Helm

Vormgeving: Store of Images / Bno-lid
Druk: Damen drukkerij

Het VBDO bericht is een verenigings tijdschrift van de Vereniging van Beleggers voor Duurzame Ontwikkeling. In het VBDO bericht is plaats voor eigen verenigingsnieuws. Daarnaast willen we ook een discussieplatform zijn. Meningingen verwoord in interviews verkondigen dus niet per se het standpunt van de VBDO.

In het VBDO bericht reserveren we ook ruimte voor advertenties. Wilt u meer weten over de voorwaarden of tarieven, dan kunt u contact opnemen met Sigi Simons, Communications via sigi.simons@vbdo.nl

De (inter)nationale stand van zaken

Het voorjaar staat meestal in het teken van het bezoeken van aandeelhoudersvergaderingen. Het najaar staat in het teken van onze Benchmarks.

De Benchmark Ketenbeheer is alweer voor de vierde maal uitgevoerd. Er is in die vier jaar, mede door de inspanningen van de VBDO, veel veranderd. Zo heeft de SER ketenbeheer uitgeroepen tot het instrument om globalisering te verduurzamen, en gaat men de voortgang van bedrijven hierin ook zelfstandig meten. MVO Nederland heeft Ernst van Weperen (ex-VBDO-medewerker) gevraagd om onze benchmark aan te passen aan het midden- en kleinbedrijf. En verder is het IDH (Initiatief Duurzame Handel) van start gegaan, dat de verduurzaming van handelsketens per sector nastreeft.

Ten tweede verschijnen er twee benchmarks over financiële instellingen. In september kwamen de resultaten van ons eerste onderzoek naar verzekeraars uit, en in december is het alweer de derde maal dat we de pensioenfondsen tegen het licht houden. Het doel van deze benchmarks is niet zozeer het maken van een ranglijstje, maar vooral het nagaan van de huidige stand van zaken binnen een sector, organiseren we op 24 september een seminar voor institutionele beleggers.

Internationaal gezien gaat de VBDO de relatie met zusterorganisaties in het buitenland (binnen Eurosif) intensiveren de komende jaren. In mijn rol als president van Eurosif zal ik me sterk maken voor een grotere uitwisseling tussen de nationale Social Investment Forums, voor een meer gemeenschappelijke benadering van bedrijven en institutionele beleggers, en voor een sterkere lobby naar de EU.

Giuseppe van der Helm, directeur VBDO

Ontwikkelingshulp achterhaald? Oikocredit Debattour

Op donderdag 10 december is het slotdebat van de 'Oikocredit debattour.' Deze landelijke tour startte in oktober en in elke provincie werd een debat georganiseerd over ontwikkelingshulp en microkrediet. In de finale is een reis naar een microkredietproject te winnen.

De Oikocredit Debattour heeft tot doel om actuele onderwerpen op het gebied van ontwikkelingssamenwerking en microkrediet breed ter discussie te stellen.

Meedoen aan de debattour is mogelijk voor iedereen die wil meedenken en -praten over actuele onderwerpen als: maatschappelijk verantwoord ondernemen via microkrediet, de zin of onzin van ontwikkelingshulp en of vrouwenarmoede stoppen.

Met deze debattour stelt Oikocredit belangrijke onderwerpen op een spannende wijze aan de orde. Het debat wordt bovendien inhoudelijk interessant door de inbreng van inleiders en deelnemers met verschillende beroeps- en studieachtergronden. Voorafgaand aan elk debat kan men een gratis debattraining volgen, verzorgd door het Nederlands Debat Instituut.

De Oikocredit Debattour wordt mede mogelijk gemaakt door de NCDO (Nationale Commissie voor Internationale Samenwerking en Duurzame Ontwikkeling).

De finale van de tour is op 10 december te Amsterdam (ABN AMRO Nederland, Foppingadreef 22). De toegang is gratis en u maakt kans op een reis naar microkredietproject.

Voor informatie en aanmelden kunt u terecht op: www.microkrediet.nl/debat of bel: 030 - 23 41 069.

Zelf duurzaam beleggen mogelijk maken!

Vrijwilliger Pieter Hamelink over de waarde van vrijwilligerswerk van de VBDO

Pieter Hamelink

Toen de VBDO in 1995 van start ging, was ik als belegger al direct geïnteresseerd: beleggers die zich verenigen om bedrijven waar zij in beleggen te bewegen om op een duurzame wijze te werken. Een unieke vereniging!

Een paar jaar geleden kreeg ik meer tijd voor nevenfuncties en ik heb mij direct aangemeld als vrijwilliger bij de VBDO. Duurzaam ondernemen staat immers in het middelpunt van de belangstelling, maar het komt allemaal niet vanzelf op gang.

Als vrijwilliger bezoek ik de jaartijks aandeelhoudersvergaderingen van een groot aantal beursgenoteerde bedrijven. Ik lees de jaarverslagen, vooral de stukken die over maatschappelijk verantwoord ondernemen gaan. Je wilt immers goed voorbereid op de aandeelhoudersvergadering het woord voeren en vragen stellen. De VBDO is

inmiddels een gevestigde, welkome en gewaardeerde vertegenwoordiger op de jaarvergaderingen en heeft een goeie relatie met de voor ons belangrijke bedrijven opgebouwd. Onze vereniging is geen actiegroep pur sang, maar zoekt vooral de dialoog. Ook buiten de jaarvergadering voert de VBDO gesprekken met de bedrijven. Daarbij stelt de vereniging zich adviserend en positief op.

Het moge duidelijk zijn dat dit soort werk bepaalde eisen stelt aan VBDO-vrijwilligers: affiniteit met het onderwerp, enige ervaring op het gebied van belangenbehartiging, vasthoudendheid en een diplomatieke benadering, om er een paar te noemen.

Ik ervaar mijn werk voor de VBDO als zeer bevredigend en vooral interessant: je maakt kennis met heel verschillende bedrijven in verschillende

branches en je ontmoet veel nieuwe mensen. Niet alleen de leiding van bedrijven maar ook je medeaandeelhouders en andere belangenvertegenwoordigers zoals bijvoorbeeld de Vereniging van Effecten Bezitters. Ieder jaar zie je dat bedrijven weer een stapje verder zijn op de weg van duurzaam ondernemen die leidt naar de goeie mix van mensen, marge en milieu. De trend is er. Leuk om daar een bijdrage aan te leveren!

De VBDO zoekt vertegenwoordigers voor onder andere de aandeelhoudersvergaderingen in het voorjaar van 2010. Wilt u zich aanmelden, neem dan contact op met de VBDO op nummer: 0345 - 532 653 of mail ons op info@vbdo.nl onder vermelding van: 'Vrijwilliger VBDO'.

Auteur: Sigi Simons

Wat doen de banken met onze premies en ons geld? Hoe maakt u als consument een weloverwogen keuze voor een bank? Transparantie van de banken is nodig om de stem van de consumenten en de maatschappij een sterkere rol te kunnen geven in de bedrijfsvoering van bancaire instellingen. De Eerlijke Bankwijzer, een initiatief van Oxfam Novib, Amnesty International, Milieudefensie en FNV Mondiaal, laat particulieren zien hoe goed hun banken het doen op het gebied van hun beleid voor belangrijke maatschappelijke onderwerpen als klimaat, natuur, mensenrechten, wapens, corruptie en betrouwbaarheid. De gegevens die gebruikt worden voor de tool worden geleverd door de banken zelf. Hoe lager de score, hoe meer spanning.

Discussiemiddag Eerlijke Bankwijzer: toenadering of polarisatie?

VBDO verbindt de initiatiefnemers en de betrokken banken

Gevolgen van een klein jaar Eerlijke bankwijzer: duizenden consumenten geven signaal aan bank

De Eerlijke Bankwijzer hoopt de banken aan te sporen om duurzamer te worden. Zij doen dat met een duidelijke oproep tot actie aan de consument. Wanneer een particulier na het doorlopen van de vragen van de Eerlijke bankwijzer (www.eerlijkebankwijzer.nl) niet tevreden is over zijn bank, dan kan hij daar iets aan doen. Bijvoorbeeld via de site een 'gele kaart' sturen en de Eerlijke Bankwijzer petitie steunen. Daarnaast worden op de site tips gegeven om over te stappen naar een andere, meer duurzame bank.

Sinds de start van de Eerlijkebankwijzer.nl op 21 januari 2009 hebben duizenden consumenten een signaal aan hun bank gegeven. Elf van de twaalf banken die in de Eerlijke Bankwijzer worden vergeleken hebben in het afgelopen jaar op 1 (vaak meerdere) terreinen hun maatschappelijk beleid hebben verbeterd. Op het gebied van wapenbeleid hebben een aantal banken stappen genomen en enkele banken hebben hun klanten aangesproken over hun productie van omstreden wapens; deze banken wisten voordat de wapencase van de Eerlijke

Bankwijzer werd gepubliceerd niet dat deze klanten omstreden wapens produceerden en hebben toegezegd de investeringen in deze bedrijven van de hand te doen als ze niet stoppen met de productie van massavernietigingswapens.

In oktober van dit jaar telde de Eerlijke Bankwijzer 90.000 unieke bezoekers. Boven-dien reageren politiek en media positief op het instrument. Ondanks dat er banken zijn die klanten hebben verloren aan andere banken door de bankwijzer tonen ze wel begrip voor het initiatief. Ook bij de banken is de noodzaak om duurzaam te bankieren aanwezig, zo blijkt uit hun reacties in de media op de eerlijke bankwijzer.

De VBDO heeft een unieke positie tussen banken en initiatiefnemers
De VBDO is vanaf het begin als adviseur betrokken geweest bij de Eerlijke Bankwijzer. Een aantal initiatiefnemers van de wijzer zowel als een meerderheid van de onderzochte banken zijn betrokken bij de VBDO. Beide groepen hebben hun eigen rol in de verduurzaming van de kapitaalmarkt. De VBDO vormt de brug tussen de initiatiefnemers van de Eerlijke bankwijzer en de Nederlandse banken. De VBDO heeft een opinierende rol, lange

termijn betrokkenheid en inhoudelijke kennis van duurzaam beleggen. Door deze positie was de VBDO de aangewezen organisatie om alle partijen in oktober in het Academiegebouw te Utrecht nader tot elkaar te brengen.

Banken over verandering, de impact van de Eerlijke bankwijzer en de case 'duurzame energie'

De Eerlijke Bankwijzer draagt volgens de banken zelf bij aan de bewustwording bij thema's op het gebied van duurzaamheid intern bij banken. Zwakheden in het beleid van een bank kunnen zelfs worden opgespoord en aangepast worden. Een nadeel van de Bankwijzer is volgens de deelnemende banken het 'campagnemodel' van de wijzer. Als bank lever je gegevens aan en vervolgens wordt er soms campagne mee gevoerd. Een van de deelnemers sprak over "meewerken aan de eigen gang naar de slachbank, waardoor het intern moeilijk is om uit te leggen dat je toch graag mee wilt doen en inzet te tonen voor aanleveren van cijfers". De reden voor banken om dan toch mee te werken is omdat er vier belangrijke maatschappelijke organisaties aan de Eerlijke Bankwijzer meewerken waar ze graag mee in dialoog blijven.

De impact van de eerlijke bankwijzer op de banken is dat de consument zich steeds meer bewust wordt van het beleid van banken en het gevoel krijgt er zelf invloed uit te kunnen oefenen. Daarnaast is het zo dat banken en maatschappelijke organisaties samen over belangrijke thema's praten. De Eerlijke Bankwijzer voert ieder jaar een aantal case studies uit op specifieke onderdelen van het duurzaamheidsbeleid van banken. Een eerdere case van de bankwijzer was er op het gebied van wapenbeleid van de banken. De case die tijdens de bijeenkomst bij de horens werd gepakt over 'investeringen in duurzame energie' liep uit op een stevige discussie tussen alle aanwezige partijen over welke data aangeleverd zouden moeten worden en binnen welke tijd dit redelijkerwijs zou kunnen. Het bleek niet mogelijk snel afstemming te vinden. Daarom is besloten de case in het eerste kwartaal 2010 uit te brengen. Dit is jammer want uitbrengen net voor Kopenhagen zou een beter mediamoment hebben opgeleverd.

In de tussentijd is wel bereikt dat de CEO's van de 10 banken die in de Eerlijke Bankwijzer vergeleken worden een gezamenlijke verklaring hebben uitgebracht waarin ze beloven meer te zullen investeren in duurzame energie, de regering oproepen tot betere wetgeving om duurzame energie te bevorderen, beloven samen te werken met de initiatiefnemers van de Eerlijke Bankwijzer om de publicatie van een case studie over duurzame energie voor

1 april 2010 alsnog mogelijk te maken en hebben alle 10 de banken het Copenhagen Communiqué ondertekend.

Het ondertekenen van het "Copenhagen Communiqué on Climate Change" is een belangrijk signaal, want het internationale bedrijfsleven speelt een sleutelrol als het gaat om een schone en veilige toekomst. Banken staan aan het begin van lange ketens en dragen daarom een enorme verantwoordelijkheid. De Corporate Leaders Group -geleid door de prins van Wales- presenteert de "Copenhagen Communiqué on Climate Change" aan de Secretaris-Generaal van de VN, Ban Ki Moon in Kopenhagen. Het communiqué is een kort en krachtig statement, dat een aantal ideeën over klimaatbeleid samenbrengt, die de voorbije twee jaar uit de internationale zakenwereld naar voren zijn gekomen. Het tekent de lijnen uit voor een sterk en effectief klimaatkader. Meer dan 500 grote bedrijven, waaronder tien banken die in de Eerlijke Bankwijzer zijn opgenomen, hebben hun naam er nu al onder gezet.

De conclusie van directeur Giuseppe van der Helm aan het eind van de discussiemiddag luidde: "Ik constateer dat er veelal gepolderd is, zij het opbouwend. Dat polderen is gedaan vanuit een mate van voorzichtigheid, dat is begrijpelijk. Het is wel belangrijk dat ieder zijn eigen rol blijft spelen en van daaruit de dialoog voert. NGO's en banken moeten wel luisteren naar elkaar, maar niet voor elkaar gaan denken. Op die manier hou je ook de dialoog binnen de bankwijzer oprecht... zeg maar eerlijk."

www.eerlijkebankwijzer.nl

Peter Ras, Oxfam Novib
Beleidsadviseur MVO,
Projectleider Eerlijke Bankwijzer

Ik ben verheugd over de stevige maar wel constructieve discussies tussen een 9-tal banken en de vier initiatiefnemers van de Eerlijke Bankwijzer (Amnesty, FNV, Milieudefensie en Oxfam Novib), en onderzoeksbureau Profundo. Het was een open, informatieve en inhoudelijk goede middag.

Positief was dat alle aanwezigen oprecht bereid waren om een serieuze poging te doen om alsnog het eerdere plan voor een praktijkonderzoek naar de investeringen van banken in duurzame energie te laten slagen. Succes is nog niet verzekerd, maar dat van alle kanten de intentie goed was, geeft hoop op een goede samenwerking tussen banken en initiatiefnemers van de Eerlijke Bankwijzer in de toekomst. Omdat de Bankwijzer een publieksinstrument is zal er altijd een spanningsvlak met de banken blijven, maar dat is niet erg. Zo lang je maar integer blijft in je doelstellingen en communicatie over en weer.

De VBDO kan niet zonder haar leden en wil wel eens weten: 'Wie zijn al deze mensen en wat beweegt hen?'

Lidnummer: 5453

In dit nummer Harmen van der Schoor (41), medewerker public relations bij BinckBank. "We zijn dit jaar lid geworden van de VBDO en we willen serieus werk gaan maken van het helpen van onze klanten bij het maken van duurzame keuzes," zegt Van der Schoor die eerder ruim tien jaar in verschillende functies bij KPN werkte.

Waarom is BinckBank lid geworden van de VBDO?

"We letten goed op de omgeving waarin we werken en signaleren een onomkeerbare kentering in de samenleving naar meer duurzaamheid. BinckBank is een jong bedrijf met klanten van alle leeftijden. We willen effectief en actief met duurzaamheid aan de slag en op die manier een steentje bijdragen. We kunnen daarin nog volop groeien. Wij proberen onze 350.000 klanten al tien jaar te leren om zorgvuldig om te gaan met hun belegde geld. Duurzaam is zorgvuldig."

Hoe duurzaam zijn uw dagelijkse boodschappen/ is uw dagelijks leven?

"Ik fiets elke dag naar mijn werk, net als veel van onze medewerkers. BinckBank stimuleert dit met een fietsenplan voor medewerkers. Slechts een enkeling komt met de auto. Ik eet gevarieerd vis, vlees of vegetarisch. Ook ben ik aanhanger van Slowfood en rijd ik een kleine auto."

Waarom zou BinckBank nog duurzamer kunnen zijn?

"Je kunt BinckBank vergelijken met een supermarkt voor alle mogelijke beleggingsproducten. We willen onze klanten dit najaar beter gaan faciliteren bij het kiezen van duurzame beleggingsfondsen. Daarvan bestaan er honderden, maar het is moeilijk om daarin je weg te vinden. Wij gaan beleggers helpen door het complete assortiment helder en overzichtelijk te presenteren. Verder is BinckBank de bedrijfsvoering aan het doortichten om te kijken hoe we die duurzamer kunnen maken."

Waar moet een particuliere belegger op letten bij het selecteren van een duurzaam fonds?

"Dat is het probleem dus. Je kunt niet goed bepalen wat je bijdrage is aan een duurzamere wereld als je kiest voor een bepaald fonds. Belegt dat fonds dan in omstreden teakhoutplantages. Of in windmolens die volgens de een wel en vol-

gens de ander geen zoden aan de dijk zetten. Wij willen onze klanten helpen bij het kiezen. Als financiële instelling kunnen we natuurlijk niets zeggen over het nut en effect van windmolens. Maar we kunnen wel duidelijk maken waarin fondsen wel en niet beleggen."

Wat moet er snel gebeuren om de aarde nog te redden?

"De aarde zal het nog wel een tijdje volhouden. De mensheid is een ander vraagstuk. De wereldbevolking groeit nog steeds snel. Om iedereen te voeden en onderdak te bieden, zullen we ons nog veel bewuster moeten worden van de gevolgen van onze dagelijkse keuzes. Als veel mensen hun gedrag veranderen, dan helpt dat enorm."

Wat kan de VBDO nog bijdragen?

"Doorgaan met duidelijk maken dat de manier waarop mensen hun geld besteden - als consument, spaarder of belegger - van grote invloed is op de richting waarin de wereld zich ontwikkelt. Dankzij internet hebben gewone mensen minstens zo veel mogelijkheden als de professional bij het zich oriënteren op die keuzes. Burgers kunnen het verschil maken, dat realiseren ze zich alleen nog niet allemaal."

Welk goed doel verdient meer steun?

"BinckBank is zich aan het oriënteren op een passend goed doel. Eén van onze oprichter sponsorde Child at Venture. Deze organisatie helpt jonge ondernemers in ontwikkelingslanden. Sympathiek omdat het een volgende generatie kansen biedt en kansrijk omdat mensen die willen ondernemen een belangrijke bijdrage leveren aan veranderingen."

Heeft u nog andere goede beleggingstips?

"Gouden tips bestaan niet. Wij zeggen altijd: maak een goed plan hoe je wilt gaan beleggen. Stel daarin niet het rendement maar de risico's centraal en hou je vervolgens ook aan dat plan. Dat betekent dat je ook moet leren tijdig je verlies te nemen. Hetzelfde geldt natuurlijk voor instappen. Daar moet je ook niet mee blijven wachten. En laat je hoofd niet op hol brengen door beloofde rendementen."

Kredietcrisis, een zegen of een ramp?

"Ons geautomatiseerde vermogensbeheersysteem hevelde het geld van defensieve beleggers vorig jaar over naar spaarrekeningen. Veel van onze andere klanten hebben vorig jaar veel geld verloren. Dus ik ga niet zegen dat de crisis een zegen is. Toch hoop ik wel dat de financiële wereld heeft geleerd dat de bomen niet tot in de hemel groeien. Wat oudere en wijze mensen als Herman Wijffels wijzen daar ook regelmatig op."

Hoe moeten we nu verder?

"De klant moet weer voorop komen te staan in de financiële wereld. Of dit gaat gebeuren? Soms ben ik daar niet zo hoopvol over. Bijvoorbeeld als ik sommige bankiers nog steeds arrogant naar anderen hoor wijzen. Terwijl ze weinig oog hebben voor de eigen verantwoordelijkheid en het belang van hun klanten. Bovendien zijn we er nog lang niet. Als de kredietcrisis achter de rug is zul je zien dat de voedsel- en energiecrisis weer volop in beeld verschijnen."

Duurzaam internet

Internet wordt vaak ingezet om een product of dienst als "duurzaam" te positioneren. Denk maar aan het shoppen via internet of internetbankieren. Toch is duurzaam internet niet alleen een zaak van particulieren. Institutionele beleggers hebben een duidelijke rol te vervullen, bijvoorbeeld ten aanzien van de technologiebedrijven waarin wordt belegd.

Zo is Twitter, de sociale netwerksite voor korte berichtjes, veranderd van ontmoetingsplek voor de laatste roddels over beroemdheden tot een belangrijk politiek communicatiemiddel. De link tussen mensenrechten en technologie stond de afgelopen periode ineens volop in de belangstelling. Via internetsites als Twitter konden burgers in Iran hun onvrede kenbaar maken en protestacties op touw zetten, ondanks de pogingen van de overheid om het internetgebruik aan banden te leggen. Twintig jaar na het studentenprotest op het Plein van de Hemelse Vrede kwam China met nieuwe regels voor de verplichte installatie van internetfilters op alle computers, die het publiek moeten beschermen tegen 'ongepaste' internetinhoud.

Institutionele beleggers dringen er al ruim twee jaar bij technologiebedrijven op aan om actief de mensenrechtenrisico's te beheersen, wat is uitgemond in de oprichting van een groep belanghebbende ondernemingen: het Global Network Initiative (GNI). De afgelopen periode zijn alle computermakers die in China pc's verkopen, uitgenodigd om samen met de leden van het GNI de gevolgen van het Chinese plan te analyseren en zich te buigen over een gezamenlijke reactie. Daarnaast zijn door diverse institutionele beleggers bij de jaarvergadering van het Global eSustainability Initiative in Brussel presentaties verzorgd voor een tiental technologiebedrijven, waaronder Nokia Siemens Network, Ericsson en Cisco Systems. In die presentaties werd aangedrongen op beoordeling van mensenrechtenrisico's en evaluatie van de gebruikelijke gang van zaken aan de hand van de GNI-principes.

Het is duidelijk dat duurzaam beleggen in alle beleggingsproducten meegenomen moet worden niet alleen in die producten die als "duurzaam" of "groen" worden getypeerd.

Jan Maarten Beelaerts van Emmichoven,
Accountmanager F&C Netherlands bv

Uit de eerste 'Benchmark verantwoord beleggen door Nederlandse verzekeraars' van de Vereniging van Beleggers voor Duurzame Ontwikkeling blijkt dat slechts 9 van de 30 onderzochte Nederlandse verzekeraars een maatschappelijk verantwoord beleggingsbeleid hebben, echter zij maken daarbij slechts gebruik van een beperkt aantal instrumenten en criteria op het gebied van duurzaamheid.

Dertig van de grootste Nederlandse verzekeraars heeft *geen* duurzaam beleggingsbeleid!

Bij een groot deel van de verzekeraars constateert de VBDO een gebrek aan transparantie. Een deel van de onderzochte verzekeraars heeft geen duidelijke omschrijving van het gebruik van Environmental, Social en Governance (ESG)-criteria bij hun beleggingsbeleid. Bij 6 van de onderzochte verzekeraars is het mogelijk om als consument te kiezen voor een duurzame beleggingsverzekering voor hun pensioen. De benchmark is uitgevoerd in samenwerking met onderzoeksbureau Profundo en mede mogelijk gemaakt met financiële steun van Oxfam Novib.

Onderzoeksmethode

De VBDO heeft voor dit onderzoek de grootste verzekeraars van Nederland geselecteerd, gemeten naar hun bruto premie-inkomen. Als onderdrempel is een premie-inkomen van €100 miljoen bruto in 2007 aangehouden. De VBDO vergeleek en beoordeelde het verantwoord beleggingsbeleid van de verzekeraars op drie categorieën: beleid, uitvoering en verantwoording.

De hoogste totaalscores krijgen:

1. REAAL Verzekeringen
2. Nationale-Nederlanden (ING)
3. Aegon
4. Loyalis
5. Delta Lloyd Groep

Verzekeraars die onderaan bungelen in het lijstje zijn onder andere CZ, Allianz Nederland, ONVZ en De Goudse. Zij scoorden nul punten.

Doel van de Benchmark verantwoord beleggen door Nederlandse verzekeraars

Het doel van deze Benchmark verantwoord beleggen door Nederlandse verzekeraars is om verzekeraars en hun verzekerden inzicht te bieden in de stand van zaken op het gebied van maatschappelijk verantwoord beleggen. Deze vergelijking biedt verzekeraars een onafhankelijk instrument om te toetsen in hoeverre hun duurzame beleggingsbeleid voldoet aan de maatschappelijke verwachtingen en hoe het zich verhoudt tot andere spelers in de markt. Voor verzekerden biedt de benchmark inzicht in het beleid van verzekeringsmaatschappijen.

Benchmark:

Een benchmark is een 'referentiekader' of 'ijkingskader'. Het is een basis om de prestaties van verschillende systemen, apparaten of organisaties met elkaar te kunnen vergelijken. Benchmarking is een manier voor organisaties om van elkaar te leren, verantwoording af te leggen en toezicht te vergemakkelijken. De uitkomst van een benchmark is een soort maatgetal dat iets over de prestatie zegt.

Environmental, Social en Governance-aspecten (ESG), bij beleggingsbeleid wil zeggen dat beleggingen periodiek worden beoordeeld op criteria zoals milieu, mensenrechten, arbeidsomstandigheden en goed ondernemingsbestuur.

» Een reactie van een van de verzekeraars op: 'Benchmark verantwoord beleggen door Nederlandse verzekeraars' «

De vergelijking tussen 'duurzaam beleggen door pensioenfondsen en verzekeraars' is niet zo makkelijk als het lijkt. Verzekeraars hebben over het algemeen namelijk een complexere portefeuille om te managen dan pensioenfondsen. Verzekeraars zitten soms in een lastige spagaat. Enerzijds moeten zij kosten zo laag mogelijk houden door beleggingen en daarmee het beleggingsbeleid van de klanten zo veel mogelijk te poolen en anderzijds moeten zij de specifieke klantwensen t.a.v. dat beleid zo veel mogelijk tegemoet te komen.

Directeur Giuseppe van der Helm geeft aan: "Na de 'VBDO Pensioenfondsen benchmark' en de 'VBDO Vermogensbeheerders benchmark' heeft de VBDO dit jaar voor het eerst deze 'Benchmark verantwoord beleggen door verzekeraars' uitgegeven. Helaas zijn de conclusies teleurstellend. Terwijl pensioenfondsen steeds duurzamer beleggen, zijn de verzekeraars achtergebleven. De VBDO benadrukt dat deze benchmark is bedoeld om verzekeraars te helpen hun maatschappelijk verantwoord beleggingsbeleid beter vorm te geven. Belangrijk verschil met pensioenfondsen is dat particulieren voor een bepaalde verzekeringsmaatschappij kunnen kiezen. Dus kunnen ze ook een weloverwogen keuze maken voor een verzekeraar met een transparant en duurzaam beleggingsbeleid."

Het persbericht en rapport zijn na te lezen op www.vbdo.nl

De Vereniging van Beleggers voor Duurzame Ontwikkeling vertegenwoordigt aandeelhouders. In de communicatie richting ondernemingen richt de VBDO zich niet alleen op de waarde creatie voor deze 'shareholders'. De vereniging gaat een stap verder en vraagt ondernemingen om in hun bedrijfsvoering te streven naar waardecreatie voor alle 'stakeholders'.

Actief stakeholder engagement

Hulpmiddel voor MVO beleid van beursgenoteerde bedrijven

Om ervoor te zorgen dat een onderneming op de hoogte is van de wensen van de stakeholders, pleit de VBDO voor actief stakeholder engagement: een actieve dialoog met de stakeholders.

Door het voeren van een stakeholderdialoog kan het MVO beleid van een onderneming gestructureerd worden vormgegeven, getoetst en bijgesteld daar waar nodig. Daarnaast kan een dialoog gebruikt worden om een breder draagvlak voor het MVO beleid te krijgen binnen een onderneming.

VBDO is voorstander van een stakeholderdialoog waarbij verschillende stakeholdergroepen tegelijkertijd worden geraadpleegd: medewerkers, klanten, leveranciers, overheid, maatschappelijke organisaties en beleggers. Dit draagt bij aan een wederzijds begrip en uiteindelijk tot een meer werkbaar uitkomst van het stakeholder engagement.

Voor de VBDO zijn de belangrijkste doelen van de stakeholderdialoog om interne en externe doelstellingen van een onderneming op het gebied van MVO te integreren en te toetsen. Daarnaast dient de stakeholderdialoog om de bewustwording over MVO en het MVO beleid van een onderneming zowel intern als extern te vergroten. Het is de bedoeling dat de dialoog structureel plaatsvindt om het zo een essentieel onderdeel te laten uitmaken van de

ontwikkeling van MVO doelstellingen en de continuïteit van de maatschappelijke dialoog te waarborgen.

In 2005 heeft de VBDO met subsidie van het Ministerie van Economische Zaken bij zes verschillende bedrijven stakeholderdialogen georganiseerd. In 2008 heeft de organisatie besloten om een aantal ondernemingen actief te benaderen om hulp te bieden bij het opstarten van een structurele stakeholderdialoog en hen voor periode van maximaal drie jaar te begeleiden bij dit proces. Dit resulteerde in twee stakeholder dialogen, één met KPN en één met Océ. Dit jaar zullen deze bedrijven voor de tweede keer met hun stakeholders in gesprek gaan.

In 2009 bleek dat meer ondernemingen behoefte hebben aan een structurele dialoog met hun stakeholders. De VBDO heeft met verschillende ondernemingen oriënterende gesprekken gevoerd en besteedde in een workshop tijdens het seminar "MVO communicatie in verandering" aandacht aan het onderwerp. Het organiseren van stakeholderdialogen behoort niet tot de kernactiviteiten van de VBDO, maar is bedoeld om ondernemingen een duwtje in de goede richting te geven.

De uitkomsten van de stakeholderdialogen worden samengevat in een rapport en op www.vbdo.nl gepubliceerd.

Een stakeholder (belanghebbende) is een persoon of organisatie die invloed ondervindt (positief of negatief) of zelf invloed kan uitoefenen op een organisatie. Voor ondernemingen zijn stakeholders bijvoorbeeld: werknemers, milieu-organisaties en omwonenden.

Door de invloed die sommige stakeholders kunnen uitoefenen is het voor ondernemingen belangrijk om rekening te houden met stakeholders. De invloed kan zowel positief als negatief zijn op het verwezenlijken van het bedrijfsbelang.

De laatste Ava-verslagen van 2009

BAM wil meer vrouwen over de vloer

Bij BAM in het Verenigd Koninkrijk is een vijfde van het personeel vrouw. In Nederland stopt de teller bij tien procent. Maar de Koninklijke BAM Groep trekt er hard aan om het aantal vrouwen in alle functies te laten groeien. Van de instroom moet voortaan 15 procent vrouw zijn en van de uitstroom maximaal 5 procent.

BAM ondertekende het charter 'Talent naar de Top', dat in het Nederlandse bedrijfsleven het aantal vrouwen in de hoger functies moet vergroten. Verder gaan de leden van de raad van bestuur, directieleden en managers naar een cursus over het belang van diversiteit. De cursus wordt gegeven door de BAM Business School. Nog dit jaar wil BAM concrete doelstellingen formuleren. Het goed gestructureerde duurzaamheidsverslag van BAM gaat vooral over Nederland en het Verenigd Koninkrijk. Dat klopt meldt bestuursvoorzitter Joop van Oosten. "Daar halen we drie-

kwart van de omzet. Maar ik kan u verzekeren dat we in ons volgende verslag ook over andere landen zullen rapporteren," aldus Van Oosten die ook groepbreed bezig is met de CO₂-uitstoot. Deze is nu alleen nog maar voor Nederland in kaart is gebracht. Dit jaar kunnen ook de werkmaatschappijen met een nieuw rapportagesysteem aan de slag. Opmerkelijk is de vorig jaar in het leven geroepen CO₂-Desk; een website waar de hele bouwwereld terecht kan met vragen over CO₂-emissies. BAM gaat de site vernieuwen en uitbreiden.

DSM ziet kansen op gebied van duurzaamheid

Naast de VBDO is dit seizoen ook Eumedion, een samenwerking van institutionele beleggers, dit aandeelhoudersseizoen actief om bedrijven te bewegen 'duurzaamheid' zwaarder te laten wegen bij de variabele beloningen van bestuurders. Dit bleek onder meer op de aandeelhoudersvergadering (eind maart) van DSM, overigens één van de weinige bedrijven waar deze koppeling al jaren bestaat.

De VBDO meent dat duurzaamheid een grotere rol moet spelen. Voorzitter van de raad van commissarissen, Cor Herkströter, vertelde in antwoord op vragen van VBDO en Robeco dat in 2009 het hele beloningssysteem op de schop gaat en dat duurzame aspecten zwaarder gaan wegen. Bestuursvoorzitter Feike Seibesma meldde in zijn inleiding volop kansen te zien in duurzaamheid, bijvoorbeeld in nieuwe lichtere kunststoffen ter vervanging van metaal in auto's. Sijbesma meldde dat hij met de VBDO in gesprek wil, onder meer om te kijken hoe de stakeholderdialoog beter

kan worden gestructureerd. In de wandelgangen bleek verder dat Robeco net als de VBDO voorstander is van invoering van een hoger dividend voor trouwe aandeelhouders. Na een positieve uitspraak van de Hoge Raad lijkt er geen enkele hindernis meer te zijn voor invoering hiervan. Sijbesma zei echter dat dit 'loyaliteitsdividend' op dit moment geen onderwerp van gesprek meer is. Te veel grote aandeelhouders zien er niets in. Inmiddels ziet echter ook de politiek het belang van dit instrument in. De VBDO houdt het op de agenda.

Wessanen gaat op zoek naar topvrouw

President-commissaris Durk Jager gaat er alles aan doen om meer vrouwen in de top bij Wessanen te krijgen. Wellicht dat de huidige tijdelijke bestuursvoorzitter Frans Koffrie volgend jaar door een vrouw zal worden opgevolgd. Koffrie is tijdelijke vervanger van de begin dit jaar vertrokken Ad Veenhof.

VBDO wees op het gebrek aan diversiteit, want er werden dit jaar alleen maar mannen benoemd of herbenoemd in de top. Maar Jager weet uit ervaring in de VS dat vrouwen het ook best kunnen en hij zei het als persoonlijke doelstelling te zien om de sekseverhouding bij Wessanen te verbeteren. Verder bleek het duurzaamheidsverslag niet te zijn gepu-

bliceerd voor de vergadering. Wel heeft bijna iedere werknemer de gedragscode ondertekend. Bovendien let Wessanen beter op het energieverbruik vanwege de hoge prijzen. Dit leidt tot versnelde CO₂-reductie. De doelstelling om in 2012 twintig procent minder uit te stoten is al voor driekwart gehaald.

Sligro verrast met mvo-verslag over 2007

Sligro heeft een eerste duurzaamheidsverslag gepubliceerd op de website. Niet over 2008, de meeste info in het verslag gaat over het jaar 2007. Niettemin is de VBDO blij verrast en de hoopt op een verslag over 2008, volgens de GRI-richtlijnen en met kwantitatieve informatie over resultaten en doelstellingen.

Bestuursvoorzitter Koen Slippens vond het fijn dat het MVO-verslag was opgevallen. De suggesties van de VBDO weegt hij mee bij het volgende verslag. In de presentatie was er aandacht voor de plopmethode, dat is een manier om 'papierloos' orders te verzamelen in de magazijnen. Het

leidt tot minder kilometers in de magazijnen en het aantal fouten is nagenoeg nul. Verder gaat het nog steeds vrij aardig met Sligro (Edah en Em-Té). De mensen bezuinigen op de grote uitgaven, waardoor er blijkbaar enige ruimte ontstaat om in de supermarkt wat meer uit te geven.

Thema's 2009

Remuneratie

De VBDO is van mening dat bestuurders en senior managers van ondernemingen in hun beloning ook afgerekend moeten worden op de duurzaamheidsprestaties van de onderneming.

Sociaal beleid

Op een verantwoorde manier omgaan met personeel en leveranciers is van belang. De VBDO vroeg dit jaar naar diversiteit en het naleven van mensenrechten.

Verantwoord omgaan met energie

De VBDO meent dat verantwoord omgaan met energie ondernemingen kansen biedt en zo waarde creëert voor alle stakeholders.

Van de 52 onderzochte beursgenoteerde bedrijven zijn er slechts zeven waarbij een deel van de variabele beloning bestaat uit niet financiële, aan duurzaamheid gerelateerde criteria. Dit blijkt uit onderzoek van de VBDO naar aanleiding van het bezoeken en vragen stellen op aandeelhoudersvergaderingen. Voorts blijkt dat er maar vier van de meer dan vijftig onderzochte bedrijven rapporteren over energieverbruik en CO₂ uitstoot. Ook zeer laat is het aantal bedrijven dat informatie geeft over de diversiteit van het medewerkersbestand.

Analyse aandeelhoudersvergaderingen 2009

Duurzaamheid bij Nederlandse beursgenoteerde bedrijven

De VBDO bezoekt al bijna 15 jaar jaarlijks de aandeelhoudersvergaderingen van (beursgenoteerde) ondernemingen. In februari 2009 stuurde de VBDO zo'n 52 beursgenoteerde een brief met daarin de drie thema's waar zij dit jaar specifiek naar zou vragen. Deze thema's zijn: remuneratie, sociaal beleid en verantwoord omgaan met energie. De vragen worden gesteld aan de hand van de publiek beschikbare bronnen: jaarverslagen, duurzaamheidsverslagen en websites.

Remuneratie

Belangrijke conclusies na dit seizoen aandeelhoudersvergaderingen zijn dat de koppeling van remuneratie aan duurzaamheid bij slechts zeven van de 52 bezochte bedrijven aan de orde is. Er is afgelopen jaar veel te doen geweest om bonussen in het bedrijfsleven. De VBDO vindt dat bestuurders en senior managers van ondernemingen in hun beloning ook afgerekend moeten worden op de duurzaamheidsprestaties van de onderneming.

VBDO-directeur Giuseppe van der Helm geeft aan bedrijven handreikingen te willen geven. "Deze zomer start de VBDO met een project wat erop gericht is om een instrument te ontwikkelen wat bedrijven moet helpen bij het maken van de koppeling tussen remuneratie en duurzaamheid. Uit de gesprekken die tijdens de aandeelhoudersvergaderingen zijn gevoerd, kwam naar voren dat het belangrijk is dat duurzaamheid in meetbare targets kan worden uitgedrukt."

Sociaal beleid

In deze economisch zware tijden is het van belang dat bedrijven op een verantwoorde manier omgaan met personeel en leveranciers. De VBDO vroeg daarom dit jaar tijdens de aandeelhoudersvergaderingen naar de aandacht van de verschillende bedrijven voor diversiteit. Meer specifiek maar de man/vrouw verhouding en het naleven van mensenrechten bij eigen personeel en leveranciers.

Volgens van der Helm is dat laatste punt voornamelijk van belang voor bedrijven met een groot deel van het productieproces in ontwikkelingslanden. "De conclusie na het bezoeken van de aandeelhoudersvergaderingen is dat in veel ondernemingen meer mannen dan vrouwen werken. Vrouwen werken vaker parttime en hoe hoger in de onderneming, hoe minder vrouwen. De VBDO is voor gelijke behandeling en is van mening dat de verschillende lagen binnen de onderneming een goede afspiegeling moeten zijn van de samenleving."

Verantwoord omgaan met energie

Over het derde thema zegt Van der Helm "Verantwoord omgaan met energie creëert waarde voor alle stakeholders. De VBDO stelde vragen over het reduceren van de CO₂-uitstoot binnen de keten, investeringen in schonere technologieën en de rapportage hierover en het stellen van doelen voor de toekomst.

De meeste ondernemingen zijn serieus bezig met energiebesparing en het terugbrengen van CO₂-uitstoot. Dit komt waarschijnlijk omdat duurzaamheid in eerste instantie wordt geassocieerd met het milieu en energie. Daarnaast is bij energiebesparing en de reductie van CO₂-uitstoot sneller inzichtelijk wordt wat deze besparing in financiële zin oplevert".

"Na het bezoek aan de aandeelhoudersvergaderingen worden gesprekken met beursgenoteerde ondernemingen voortgezet. De VBDO komt tijdens die gesprekken terug op vragen die niet naar wens zijn beantwoord of onderwerpen en doelstellingen die lopen of waar nog geen uitsluitend over is gegeven. Voor sommige bedrijven, zoals de KPN, faciliteert de VBDO 'Stakeholderdialogen', waarbij partijen in gesprek komen en op een aantal punten het duurzaamheidsbeleid binnen de eigen organisatie verder ontwikkelen".

Overzicht resultaten en conclusies aandeelhoudersvergaderingen 2009

Resultaten Remuneratie

Aantal bedrijven waarbij een deel van de variabele beloning bestaat uit niet financiële, aan duurzaamheid gerelateerde criteria	7
Aantal bedrijven dat aangeeft dat duurzaamheid belangrijk is en rol speelt bij remuneratiebeleid, zonder beschrijving criteria	9
Aantal bedrijven waar geen sprake is van koppeling variabele beloning en duurzaamheid	36
Meest voorkomende variabele beloningen	
- Medewerker- en klanttevredenheid Health & Safety	
<i>Opvallend:</i>	
- Bij de AVA van AkzoNobel is het voorstel aangenomen om de bonus te koppelen aan de positie binnen de Dow Jones Sustainability Index	

Sociaal beleid - diversiteit

Aantal bedrijven dat informatie geeft over de diversiteit van het medewerkersbestand en actief bevorderingsbeleid	4
Aantal bedrijven dat informatie geeft over de man/vrouw verhouding binnen het bedrijf	28
Bedrijven die geen informatie over diversiteit geven, maar wel doelstellingen hebben geformuleerd ter verbetering	18
Aantal bedrijven zonder informatie over diversiteit	20
<i>Opvallend:</i>	
- Océ heeft het Charter 'Talent naar de Top' ondertekend en hier doelstellingen aan gekoppeld.	
- BAM groep heeft voor de verschillende bedrijfs onderdelen doelstellingen om de diversiteit, met name het percentage vrouwen, te vergroten.	

Sociaal beleid - mensenrechten

Aantal bedrijven dat het respecteren van mensenrechten heeft opgenomen in de gedragscode	14
<i>Verantwoord omgaan met energie</i>	
Aantal bedrijven dat rapporteert over energieverbruik en CO ₂ -uitstoot en doelstellingen op dat gebied heeft	4
Aantal bedrijven dat rapporteert over energieverbruik en doelstellingen heeft geformuleerd om te verbeteren en te innoveren	14
Aantal bedrijven dat informatie geeft over hun bijdrage aan energiebesparing en het terugdringen van CO ₂ -emissies. Soms kwalitatief, soms kwantitatief.	19
Bedrijven die géén informatie geven	11
<i>Opvallend:</i>	
- Philips geeft aan extra te investeren in energiezuinige producten.	

Onderzoek remuneratie van start

Op 3 september vond op het Ministerie van Economische Zaken de kick off plaats van activiteiten om te komen tot een handzaam instrumentarium voor de koppeling van duurzaamheidsdoelstellingen aan de remuneratie van ondernemingsbestuurders. Deze activiteiten worden op initiatief van de VBDO uitgevoerd door DHV en Hay Group en mede ondersteund door Economische Zaken.

Uit een in 2006 door dezelfde partijen uitgevoerd onderzoek was al gebleken dat met name commissarissen een instrumentarium, dat behulpzaam zou zijn om duurzaamheidsdoelstellingen concreet te koppelen aan de remuneratie van bestuurders, zeer zouden verwelkomen. De afgelopen tijd heeft deze wens alleen maar versterkt.

Rob van Tilburg (DHV)

Een dertigtal HR- en CSR-verantwoordelijke vertegenwoordigers van ondernemingen, commissarissen, adviseurs, analisten en beleggers namen de uitnodiging aan om hun bijdrage te leveren aan dit "maatschappelijk debat". Na een inspirerend woord namens de verhinderde staatssecretaris van EZ, een samenvatting van de AVA bevindingen van de VBDO en een toelichting op de huidige remuneratie context en de komende activiteiten door HayGroup en DHV werd gediscussieerd over opzet en gewenst resultaat van het beoogde instrument. Dát aan zo'n instrument inderdaad grote behoefte is werd nogmaals beklemtoond door remuneratie verantwoordelijke HR-directeuren die aangaven de handreiking eigenlijk in de komende maanden al nodig te hebben. Algemeen werd erkend dat juist in de huidige tijdgeest er veel behoefte is aan herijking van beloningsbeleid - niet alleen de hoogtes - maar juist ook de criteria waarop beloond wordt. Op het laatste zal de te ontwikkelen handreiking zich richten. De deelnemers aan de kick off meeting gaven de samenstellers nog praktische aanwijzingen en zouden indien mogelijk zelfs graag op de hoogte worden gehouden van tussenresultaten. Op basis van gesprekken met stakeholders, beoogde gebruikers, internationale best practices en de praktijkkennis van DHV en HayGroup zal aan het eind van het jaar de handreiking beschikbaar zijn. Ondernemingen kunnen dan gesteund worden bij het aanbrengen van een duurzaamheidskoppeling met beloning. Binnen de onderneming wordt een (verdere) focus op het vaststellen en realiseren van duurzaamheidsdoelstellingen bekrachtigd én gehonoreerd. Naar de buitenwacht toont de onderneming waar het voor staat.

Ed Logger (Hay Group)

De VBDO Verantwoord Ketenbeheer Award 2009 werd uitgereikt tijdens het Accelerating Sustainable Trade, georganiseerd door IDH, AkzoNobel en NEVI.

AkzoNobel is winnaar van de Verantwoord Ketenbeheer Award 2009

In 2009 analyseerde de VBDO 40 AEX genoteerde ondernemingen op hun openbaar gerapporteerde prestaties op het gebied van duurzaam ketenbeheer. Het belang van duurzaam ketenbeheer neemt toe. Schaarste aan grondstoffen legt druk op duurzame winning, toename van outsourcing van productiewerkzaamheden vergroot de betekenis van ketens, verdelingsvraagstukken binnen ketens zijn meer en meer aan de orde.

De analyse van het ketenbeheer bij de ondernemingen is uitgevoerd aan de hand van de 'Verantwoord Ketenbeheer Benchmark' van de VBDO. De vijf ondernemingen met de hoogste scores dit jaar zijn in alfabetische volgorde: AkzoNobel, DSM, Philips, Reed Elsevier, Unilever.

De kopgroep is daarmee flink opgeschud ten opzichte van 2008, met AkzoNobel als nieuwkomer, terwijl Heineken en Shell zijn teruggevallen. Uit de genomineerden heeft de jury een winnaar en twee bijzondere vermeldingen geselecteerd op basis van de volgende criteria:

- de score en de analyse uitgevoerd door de VBDO;
- de vooruitgang ten opzichte van sectorgenoten en/of het voorgaande jaar;
- ontplooiing van een bijzonder en/of innovatief initiatief.

De jury heeft de volgende algemene ontwikkelingen geconstateerd:

- Wederom een vooruitgang bij de koplopers, zij het wat bescheidener dan in 2008, maar dat is niet onlogisch omdat zij al in belangrijke mate aan de criteria in de benchmark voldoen.
- Bijna een verdubbeling van het aantal bedrijven dat meer dan 50% van de totaal te behalen score bereikt (van 6 naar 11 bedrijven).
- Een grote groep van 29 bedrijven (ruim 70%!) die niet meer dan 50% van de maximum score haalt, met daarin een hardnekkige groep stilstaande achterblijvers.
- De afstand tussen de kopgroep en de achterblijvers blijft aldus groeien.

Een bescheiden score bij de zes nieuwkomers in de benchmark.

De quote van Jan van der Kolk, de juryvoorzitter van de Jury Ketenbeheer. *Het is verheugend dat de koplopers vooruitgang blijven maken. Zorgelijk is dat de kloof groeit met achterblijvers die al jaren nauwelijks verbetering laten zien.*

Het belang van duurzaam ketenbeheer neemt toe, denk aan de toenemende schaarste aan grondstoffen, wat een duurzame winning onderdruk zet, de groeiende uitbesteding van werkzaamheden in de keten en de zorg voor verdelingsvraagstukken in de keten.

De jury heeft een aantal punten op haar wensenlijstje staan:

- Meer aandacht voor de spreiding van effecten in de keten, zoals: waar vindt in de keten de grootste CO₂ uitstoot plaats.
- Meer onafhankelijke verificaties van duurzaamheidsprestaties in de keten.
- Meer aandacht voor indirecte leveranciers: "de leveranciers van de leveranciers".

De jury is benoemd door het bestuur van de VBDO en werkt onafhankelijk. Zij bestaat uit de volgende leden, die op persoonlijke titel zitting hebben:

- **Jan van der Kolk**, voorzitter, zelfstandig adviseur
- **Adrie Papma**, directeur OxfamNovib
- **Herman Mulder**, onafhankelijk adviseur
- **Willem Lageweg**, directeur MVO Nederland

De Ketenbeheer Award bestaat uit een sculptuur voor de winnaar en een certificaat voor de winnaar, de genomineerden en de bijzondere vermeldingen. De Award werd uitgereikt op de workshop tijdens het congres 'Accelerating sustainable trade', dat georganiseerd werd door IDH, AkzoNobel en NEVI in de Philharmonie te Haarlem op 2 november 2009. Voor de uitreiking hield de VBDO de workshop 'Responsible Supply Chain Management, the best practices' met Nederlandse beursgenoteerde bedrijven.

BU Director Purchasing Powder Coatings Dick Bartelse nam de Verantwoord Ketenbeheer Award 2009 in ontvangst van juryvoorzitter Jan van der Kolk.

Dick Bartelse over Verantwoord Ketenbeheer Award 2009

Waarom is ketenbeheer belangrijk voor iedere organisatie?

Ketenbeheer is verantwoord ondernemen. Verantwoord in het kader van duurzaamheid en volgende generaties in de samenleving. Ketenbeheer is tevens operational excellence en optimaal omgaan met verschaft vermogen. Dus ondernemen en duurzaamheid gaan duidelijk samen.

Waarom staat ketenbeheer bij AkzoNobel hoog op de agenda?

Ketenbeheer betekent transparantie. Bijdragen aan een verantwoorde toekomst wordt een voorwaarde voor duurzaam ondernemen. Daarbij komt dat het duurzaam vernieuwen van de waardeketen ook competitief voordeel kan opleveren: het dwingt een organisatie tot innovatie.

Wat is de uiteindelijke waarde (financieel en niet-financieel) van verantwoord ketenbeheer voor het bedrijf en voor de aandeelhouders?

Uiteindelijk levert verantwoord ketenbeheer niet alleen een solvabele onderneming op, maar ook een samenleving waarin plaats kan zijn voor toekomstige generaties mensen, die passen in de mogelijkheden van onze aarde.

Het rapport Verantwoord Ketenbeheer is mogelijk gemaakt met financiële steun van het ICCO.

